

Wymagania edukacyjne dla uczniów na poszczególne oceny z przedmiotu biologia dla klasy 5

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- Wskazuje biologię jako naukę o organizmach - Wymienia czynności życiowe - Wymienia dziedziny biologii - Wskazuje źródła wiedzy biologicznej - Przeprowadza doświadczenie z pomocą nauczyciela - Wymienia pierwiastki budujące organizm i inne składniki organizmu - Wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę organizmu - Wymienia organizmy	- Określa przedmiot badań biologii - Opisuje wskazane cechy organizmów - Określa czym zajmuje się wskazana dziedzina biologii - Porównuje obserwację z doświadczeniem - Korzysta ze źródeł wiedzy - Przeprowadza doświadczenie metoda naukowa - Wymienia pierwiastki budujące organizm - Wymienia produkty zawierające białka, cukry, tłuszcze	- Wskazuje cechy wspólne organizmów - Opisuje czynności życiowe organizmów - Przeprowadza doświadczenia - Rozróżnia próbę kontrolną od badanej - Opisuje źródła wiedzy - Wymienia najważniejsze pierwiastki organizmu, związki organiczne omawia role wskazanych - Opisuje kształty i budowę komórek, rozpoznaje pod mikroskopem	- Charakteryzuje czynności życiowe - Wymienia hierarchiczne poziomy budowy organizmów - Charakteryzuje dziedziny biologii - Wskazuje zalety metody naukowej - Samodzielnie przeprowadza doświadczenie - Posługuje się odpowiednimi źródłami wiedzy do rozwiązania wskazanego problemu - Wyjaśnia znaczenie wody i soli mineralnych w organizmie	- Wskazuje inne niż w podręczniku dziedziny biologii i je prezentuje - Planuje i przeprowadza doświadczenie, wniosek i wynik, otrzymuje jogurt - Klasyfikuje produkty spożywcze zależnie od zawartości związków odżywczych - Modeluje komórkę roślinną, zwierzęcą, bakterii, protista - Planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
jednokomórkowe i wielokomórkowe • Obserwuje gotowy preparat mikroskopowy • Wymienia elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej • Wyjaśnia odżywianie i oddychanie • Wskazuje organizmy samożywne i cudzożywne • Rodzaje cudzożywności • Określa czym jest oddychanie, sposoby oddychania • Wskazuje organizmy przeprowadzające fermentację	• Wyjaśnia dlaczego komórka to jednostka życia • Wymienia organelle komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej wskazuje funkcje • Wyjaśnia fotosyntezę jako sposób odżywiania • Wskazuje substraty i produkty procesu • Opisuje sposoby odżywiania się organizmów • Wyjaśnia wymianę gazową • Wyjaśnia znaczenie systematyki • Podaje definicje gatunku • Wymienia nazwy królestw i	• Porównuje komórki jądrowe i bez jądrowe • Wykonuje preparat mikroskopowy • Wyjaśnia rolę elementów komórki • Rysuje obiekt spod mikroskopu • Wymienia substraty i produkty fotosyntezy, sposób ich wykorzystania przez roślinę • Omawia sposoby cudzożywności, wskazuje przykłady organizmów • Wyjaśnia znaczenie oddychania komórkowego,	• Omawia znaczenie związków organicznych • Rozpoznaje elementy komórek i omawia funkcję • Wykonuje preparat mikroskopowy, wykonuje rysunek • Analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek • Wyjaśnia proces fotosyntezy, zapisuje schemat przebiegu • Omawia czynniki ograniczające fotosyntezę • Charakteryzuje rodzaje cudzożywności, wskazuje przystosowania	na intensywność fotosyntezy • Wskazuje organy roślin jako magazyn substancji zapasowych, dokumentacja fotograficzna • Wyjaśnia rolę saprofitów w przyrodzie • Porównuje oddychanie tlenowe i fermentację • Korzysta z kluczy do rozpoznawania organizmów • Zakłada hodowle pantofelka • Proponuje sposób badania czystości powietrza • Analizuje związek budowy tkanki do pełnionej funkcji

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- Wymienia jednostki klasyfikacji biologicznej - Wymienia królestw, przypisuje organizmy - Uzasadnia, że wirusy nie są organizmami - Wymienia miejsca występowania bakterii i wirusów - Wskazuje formy morfologiczne bakterii - Wskazuje protisty i ich przedstawicieli - Wymienia środowiska życia grzybów, przykłady - Na podstawie ilustracji lub okazu opisuje budowę grzyba, sposoby rozmnażania,	porządkuje organizmy - Omawia różnorodność morfologiczną bakterii - Opisuje budowę wirusów i bakterii, wskazuje przykłady - Wskazuje różnorodność protistów, przedstawicieli, wyróżnia w preparacie mikroskopowym - Określa funkcję wskazanych tkanek roślinnych - Rozpoznaje na ilustracji tkanki - Rozpoznaje modyfikacje korzenia, łodygi - Omawia budowę zewnętrzną	wskazuje miejsca przebiegu - Wskazuje narządy wymiany gazowej zależnie od środowiska życia - Analizuje doświadczenie fermentacji prowadzonej przez drożdże - Wskazuje hierarchiczną strukturę w klasyfikacji - Charakteryzuje wskazane królestwo - Przyporządkowuje organizmy - Rozpoznaje formy bakterii, omawia wskazane czynności życiowe, wskazuje różnorodność	- Zapisuje schematycznie oddychanie - Określa warunki przebiegu oddychania tlenowego i fermentacji - Charakteryzuje wymianę gazową u roślin i zwierząt - Porównuje zasady klasyfikacji organizmów - Wyjaśnia zasady nadawania nazw gatunkowych - Przedstawia cechy na podstawie których klasyfikuje się je - Omawia wpływ bakterii na organizm, drogi infekcji, ocenia znaczenie wirusów i bakterii w	- Proponuje i przeprowadza doświadczenie na wchłanianie wody przez mech 9inne niż w podręczniku) - Wykonuje portfolio dotyczące różnorodności paprotników - Porównuje paprotniki z mszakami - określa przynależność szyszki do gatunku drzewa

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
oddychania, odżywiania • Wyjaśnia czym jest tkanka • Rozpoznaje i nazywa tkanki roślinne • Wskazuje funkcje korzenia, wskazuje je na modelu • Wymienia elementy pędu, wymienia funkcje łądygi, wskazuje na okazie naturalnym • Wymienia funkcje liścia, rozpoznaje elementy budowy zewnętrznej, wskazuje na okazie naturalnym • Rozpoznaje liście pojedyncze i złożone • Rozpoznaje mchy, paprocie wśród innych roślin	korzenia i podział na strefy • Wskazuje różnicę między pędem a korzeniem • Wskazuje części roślin zielnych • Wskazuje związek budowy liścia a pełnioną funkcją • Wskazuje element mchu, paproci, przypisuje funkcje • Rozpoznaje rodzime paprocie • Wyjaśnia funkcję kwiatów i nasion rośliny nago nasiennej na przykładzie sosny • Wskazuje różnorodność okrytonasiennych • Rozpoznaje elementy kwiatu, wskazuje funkcje, odróżnia kwiat od kwiatostanu	• Rozpoznaje protisty na ilustracji • Charakteryzuje czynności życiowe protistów • Wskazuje znaczenie grzybów • Analizuje różnorodność budowy i czynności życiowych grzybów • Wyjaśnia budowę porostów • Wskazuje cechy adaptacyjne tkanek do pełnienia danej funkcji, rozpoznaje tkanki • Wskazuje związek adaptacji korzenia z warunkami wzrostu	przyrodzie i dla człowieka • Porównuje czynności życiowe poszczególnych grup protistów • Wskazuje choroby wywoływane przez protisty, rozpoznaje protisty pod mikroskopem, opisuje ich budowę • Określa znaczenie poszczególnych komponentów porostu • Rozpoznaje różne formy morfologiczne porostów • Opisuje czynności życiowe grzybów • Rozpoznaje tkanki spod mikroskopu • Przyporządkowuje tkanki do organów	

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
• Wskazuje miejsca występowania mszaków i paprotników • Rozpoznaje organy i je wskazuje na okazie • Wskazuje znaczenie mszaków i paprotników w przyrodzie i dla człowieka • Wymienia miejsca występowania roślin nasiennych • Rozróżnia nago i okrytonasienne • Rozpoznaje je wśród innych roślin, wskazuje organy, wymienia funkcję • Wymienia rodzaje i sposoby rozprzestrzeniania się, elementy łądyg służące do	• Omawia budowę owocu • Wskazuje etapy kiełkowania nasion • Wskazuje elementy związane z rozmnażaniem • Podaje przykłady okrytonasiennych, rozpoznaje okazy, korzysta z klucza do oznaczania roślin najbliższej okolicy	• Opisuje przyrost korzenia na długość i grubość • Omawia funkcje pędu • Rozpoznaje organy mchu wskazuje funkcje • wyjaśnia znaczenia mchów i paprotników w przyrodzie i dla człowieka • korzysta z ilustracji do rozpoznania paprotników występujących w Polsce • wymienia przystosowanie nagonasiennych do środowiska życia • rozpoznaje i omawia funkcje elementu kwiatu, sposoby zapylania	• Wskazuje modyfikacje łądyg ze względu na środowisko życia • Rozpoznaje modyfikacje liści, rozróżnia typy ulistnienia • Mchy jako rośliny pionierskie • Przeprowadza doświadczenie – magazynowanie wody przez mech • Wskazuje różnorodność paprotników, rozpoznaje rodzime, gatunki chronione • Omawia znaczenie nasiennych • Omawia cykl rozwojowy okrytonasiennej • Omawia związek budowy ze sposobem	

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
rozmnażania wegetatywnego • Wymienia znaczenie roślin nasiennych • Korzysta z kluczy do oznaczania roślin		• wskazuje zmiany po zapyleniu • określa rolę owocni • wyjaśnia funkcje elementów nasienia • rozpoznaje na pędzie elementy służące do rozmnażania wegetatywnego • ocenia znaczenie okrytonasiennych • rozpoznaje gatunki roślin nasiennych • korzysta z klucza do oznaczania roślin	zapyłania i rozsiewania • Zakłada hodowle rośliny za pomocą rozmnażania wegetatywnego • Rozpoznaje rodzime gatunki, korzysta z klucza	